

28.04.2020

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI	
Saap./Läh.	28 / 04 20 20
Dnro HML/	1967 / 11.01.06.01.00 /20 20

Esitys perusmaksun käyttöönottoon jätelautakunta Kolmenkierron ja Kiertokapulan toiminta-alueella 1.1.2022 alkaen

Perusmaksulla katetaan jätehuollon peruskustannuksia

Perusmaksulla on tarkoitus kattaa erityisesti sellaisia jätehuollon peruskustannuksia, joita ei voida määritellä suoraan jätteen määrän ja laadun perusteella. Niitä ovat muun muassa asiakkaille maksuttomien palvelujen kustannukset sekä jätehuollon viranomaistehtävistä ja neuvonnasta aiheutuvat kustannukset.

Jätelain mukaan erillisellä perusmaksulla voidaan kattaa jäteneuvonnasta, rekisterin ylläpidosta ja muista vastaavista jätehuollon järjestämiseen liittyvistä tehtävistä aiheutuvat kustannukset. Perusmaksulla voidaan kattaa myös vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisten vastaanottoaikojen perustamisesta ja ylläpidosta aiheutuvat kustannukset.

Kun perusmaksu on käytössä, voidaan jätelajikohtaisilla vastaanottomaksuilla selkeämmin kattaa vain kyseessä olevien jätteiden suorat kulut (mm. vastaanotto, varastointi, käsittely-, kuljetus- ja tukitoiminnot). Tällä tavalla jätteen aiheuttamat kustannukset kohdentuvat oikeudenmukaisesti sille, joka jätettä tuottaa.

Perusmaksun vaikutus jätemaksuihin

Kaikki jätehuollon ja siihen liittyvän hallinnon ja asiakaspalvelun, jäteneuvonnan, tiedotuksen ja jätehuollon viranomaistehtävien hoidosta sekä kaatopaikkojen jälkihoidosta aiheutuvat kulut on tähän asti kustannettu Kiertokapulan yhdyskuntajätteen vastaanottomaksulla.

Kustannustaso on jatkuvasti noussut ja yhdyskuntajätteen vastaanottohintaa on jouduttu jatkuvasti korottamaan. Palvelujen kehittäminen ja alueinvestoinnit ovat jääneet vähäisiksi, kun vastaanottohintaa on pyritty pitämään kohtuullisena. Koko toiminta-alueen asukkaiden kannalta tasapuolisuus ei ole toteutunut. Kun jätelautakunta Kolmenkierto on nyt hyväksynyt palvelutason koko Kiertokapulan alueelle, toimenpiteisiin on ryhdyttävä. Jätteenkäsittelymaksujen korotustarve vuodelle 2020 on 20 - 30 % (riippuen syntyvän yhdyskuntajätteen määrän vähenemisestä), jos perusmaksua ei oteta käyttöön. Muut jätehuollon kustannukset katetaan vastaanottomaksuilla. Esitetyn suurusten perusmaksujen käyttöönotto vuoden 2022 alusta alentaa yhdyskuntajätteen vastaanottohintaa noin 20 % vuonna 2022. Muiden maksullisten jakeiden hintoihin perusmaksu ei vaikuta.

Perusmaksuesitys vuodelle 2022

Perusmaksuun sisällytettyjen palvelujen kulut perustuvat vuoden 2020 budjettiin.

Perusmaksulla katettavat kulut	€/vuosi
Jäteneuvonnan ja tiedotuksen järjestäminen	749 832
Vaarallisten jätteiden keräys ja käsittely	568 000
Jätelautakunta (sis. lisää 1 henkilötyövuosi)	473 000
Jätehuollon hallinto ja kehittäminen	490 000
Maksuttomien jätejakeiden käsittelykustannukset	250 000
Kunnanvarikoiden palvelutason nosto (investoinnit)	2 000 000
Yhteensä	4 530 832 €/vuosi
+ alv 24%	1 087 400 € /vuosi
Yhteensä sis. alv	5 618 232 € /vuosi

Perusmaksun laskutusrekisterin perustamiskuluiksi on laskettu yhden lisäyöntekijän vuosikulut viranomaisessa.

Arviolaskelma pienjäteasemien perustuskustannuksista

Asfaltoidun ja viemäroidyn kentän ja muun tarvittavan infran rakentaminen

- "pieni" pienjäteasema: investointikustannus yht. 2 000 000 €
- "suuri" pienjäteasema: investointikustannus yht. 3 000 000 €

→ 3 pientä (esim. Iittala/Hattula, Tuulos, Janakkala) uutta pienjäteasemaa ja yksi suuri pienjäteasema (Tuusula/Kerava/Järvenpää alueelle) sekä nykyisten kunnan varikoiden saneeraus (1 000 000 €/kpl) -> investointikustannus yhteensä 13 000 000 €, käytettävä poisto-aika 20 vuotta.

Arvio perustamiskustannuksista	650 000 €/vuosi
Arvio käyttökuluista	1 350 000 €/vuosi
Yhteensä	2 000 000 €/vuosi

Perusmaksun suuruus kiinteistöille

Perusmaksu on jaettu erilaisille kiinteistöille niiden tarvitsemien keskimääräisten palvelujen tarpeen mukaan. Omakotiasukkaat tarvitsevat jäteasemapalveluja keskimäärin selvästi enemmän kuin taloyhtiöiden asukkaat (esim. puutarhajätteet, vaaralliset jätteet, remonttijätteet), siksi perusmaksu painottuu omakotiasukkailla. Pienin palvelutarve on taas kesäasukkailla, joille maksu on pienin. Seuraavassa taulukossa on eritelty esitetyn perusmaksun suuruus (sis. alv) vuodessa erilaisille

kiinteistötyypeille. Toimialueen asuntojen lukumäärät ovat vuodelta 2018 (Tilastokeskuksen mukaan).

		Vuosimaksu	Tuotto /vuosi
Erilliset pientalot	84 622 kpl	32,00 € / vuosi	2 707 904 €
Vapaa-ajan asunnot	21 000 kpl	16,00 € / vuosi	336 000 €
Rivi- ja ketjutilat	30 702 kpl	22,00 € / vuosi	675 444 €
Asuinkerrostalot	84 938 kpl	22,00 € / vuosi	1 868 636 €
Yht.	221 262 kpl	25,26 € ^(*)	5 587 984 €

Palvelutasoa parantavat toimet perusmaksun käyttöönoton jälkeen

1. Vastaanottopisteet

Vastaanottopisteiden tasapuolinen saavutettavuus koko toimialueelle palvelusomäärityksen mukaisesti. Uusia pienjäteasemia perustetaan kolme, entisten kunnanvarikoiden palvelutaso nostetaan uusien asemien tasolle ja lisäksi perustetaan yksi isompi pienjäteasema. Jäteasemien aukioloaikoja pidennetään ja asioinnista tehdään sujuvampaa erilaisin uusien teknisin ratkaisuin.

2. Veloituksetta vastaanotettavat jätteet

Veloituksettomien jätteiden määrä lisääntyy huomattavasti nykyiseen verrattuna. Nyt kotitalouksilta ja maatalouksilta vastaanotetaan veloituksetta metallit, sähkö- ja elektroniikkalaiteromut, romuajoneuvot, vaaralliset jätteet (pl. asbesti) ja vanteettomat ajoneuvorenkaat.

Perusmaksun käyttöönoton jälkeen veloituksetta vastaanotetaan seuraavat jakeet:

- vaaralliset jätteet
- kyllästetty puu
- vanteettomat ajoneuvorenkaat
- metalli
- sähkö- ja elektroniikkalaiteromu
- romuajoneuvot
- puhdas puu
- purkupuuh
- risut
- haravointijäte
- kannot ja juurakot
- pienet puhtaat maaerät
- pahvi/kartonki
- tiili
- asfaltti
- betoni
- kevytbetoni
- vanteelliset ajoneuvorenkaat, pienet (henkilöauto, moottoripyörä jne.)
- vanteelliset ajoneuvorenkaat, isot (kuorma-auto, traktori jne.)

3. Pienjäteasemien palvelutaso

Tuleva kuntien nykyisten varikoiden (Hausjärvi, Loppi, Mäntsälä, Riihimäki) ja uusien pienjäteasemien (esim: Iittala/Hattula, Tuulos, Janakkala, Tuusula/Kerava/Järvenpää) suunniteltu vastaanottovalikoima:

- Vaaralliset jätteet
- SER
- Pientuojien sekalainen jäte
- Puhdaspuu, purkupuu, risut
- Haravointijäte
- Kattohuopa
- Kipsijäte
- Betoni, tiili, asfaltti
- Ajoneuvorenkaat
- Kyllästetty puu
- Metallit

Perusmaksu varmistaa palvelutason ja lisää jätemaksujen läpinäkyvyyttä

Lakisääteiset jätehuoltopalvelut on katettava jätemaksuilla, joiden on vastattava kunnan tarjoamaa palvelutasoa. Asukkaille hyvä jätehuollon palvelutaso näkyy maksuttomina ja edullisina jätepalveluina, kattavina jätteen vastaanottoverkostoina sekä jätelain tavoitteisiin opastavana, helposti saavutettavana ja tehokkaana jäteneuvontana. Lainsäädännön tavoite, vähentää jätteen haitallisuutta, edellyttää myös vastaanottohinnaltaan kalleimpien jätteiden eli vaarallisten jätteiden maksutonta vastaanottoa. Jätelain etusijajärjestyksen mukaisen jätehuollon toteutumista edesauttaa neuvonnan lisäksi pientaloasukkaita hyvin palveleva kierrätyspisteverkosto erilaisille jätelajikkeille. Palvelutasoparannuksella saadaan jätteet huomattavasti paremmin ohjattua oikeaan käsittelyyn. Tähän saakka aiheutuvat kustannukset on rahoitettu yhdyskuntajätteen vastaanottomaksulla ja se on jakaantunut seudun asukkaille tuotetun jätemäärän perusteella, osin jäteastioiden tyhjennyksen käsittelyosuuden kautta, osin vastaanottopisteisiin toimitettujen kuormien kautta. Tällöin kustannukset ovat kuormittaneet erityisesti enemmän jätteitä tuottavia, esim. lapsiperheitä ja rakentajia ja remontoijia. Suuri osa syntyneistä kustannuksista ei kuitenkaan liity tuotettuun jätemäärään, esim. viranomaispalvelut, neuvonta, pienjäteaseman perustaminen ja ylläpito jne. Näiden palvelujen tarve ja käyttö ei jakaannu suhteessa tuotettuun jätemäärään, siksi perusmaksu on peruspalvelujen ylläpitoon oikeudenmukaisempi ratkaisu.

Kiinteistötyypin mukaan porrastetulla perusmaksulla saadaan kustannuksia kohdennettua läpinäkyvästi ja tarkemmin juuri kyseistä palvelua tarvitseville. Perusmaksu ei siis sinällään ole uusi maksu, sillä katettavien palvelujen ja viranomaistoiminnan kustannukset on aiemmin kerätty

yhdyskuntajätteen vastaanottomaksulla. Kun perusmaksu on käytössä, myös jätteenkäsittelymaksun läpinäkyvyys paranee. Perusmaksun käytöstä tehdään vuosittain selvitys. Perusmaksulla voidaan taata asukkaille tarjottavat maksuttomat palvelut, kuten vaarallisen jätteen palveleva vastaanottoverkosto, hyvä tiedonsaanti, sekä helposti saavutettava, laadukas palvelupiste, johon voi tuoda kohtuullista maksua vastaan tai veloituksetta jätteitä, joita ei omaan jäteastiaan voi laittaa. Näitä ovat muun muassa puutarhajätteet sekä rakentamisen ja siivouksen jätteet. Perusmaksu varmistaa asukkaille jätehuollon hyvän palvelutason myös jätelain tavoittelemassa tilanteessa, jossa käsittelyä vaativa jätemäärä on vähentynyt selvästi nykytilanteeseen verrattuna.

Perusmaksun vaikutus kiinteistön suoriin jätehuoltokustannuksiin

Perusmaksun käyttöönoton ja vaihtoehtoisen 20 %:n yhdyskuntajätteen vastaanottohinnan korotuksen vaikutukset vuotuisen jätehuoltokustannukseen on arvioitu seuraavassa taulukossa. Laskennassa on käytetty voimassa olevan jätetaksan mukaista keskimääräistä jäteastian tyhjennyshintaa kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen alueelta ja perusmaksuesityksen mukaisia maksuja. Jäteastioiden tyhjennysmäärä on jätehuoltomääräysten mukainen.

	Astiatyhjennys €/vuosi	Perusmaksu €/vuosi	Yhteensä €/vuosi	Muutos nykyiseen €/vuosi
Omakotitalo 1, tyhjennysväli 1 vko, 240 l astia				
Nykyinen hinta	364,00		364,00	
Perusmaksu	331,77	32,00	363,77	-0,23
Ei perusmaksua	395,79	0	395,79	31,79
Omakotitalo 2, tyhjennysväli 2 vko, 240 l astia				
Nykyinen hinta	182,00		182,00	
Perusmaksu	165,89	32,00	197,89	15,89
Ei perusmaksua	197,89	0	197,89	15,89
Rivi/kerrostalo 15 huoneistoa, tyhjennysväli 1 vko, 2*660 l astia				
Nykyinen hinta	1 300,00		1 300,00	
Perusmaksu	1 122,76	330,00	1 452,76	152,76
Ei perusmaksua	1 474,83	0	1 474,83	174,83

Taulukossa on vertailtu ainoastaan kiinteistön jäteastian tyhjennysmaksujen ja perusmaksun suhdetta. Kuitenkin kiinteistöiltä tulee runsaasti vastaanottopisteisiin erikseen tuotavia jätteitä. Taulukon mukaan perusmaksun käyttöönotto on taulukon asuinkiinteistötyypeissä jo pelkän tyhjennyskustannusten vertailussa vaihtoehtoista yhdyskuntajätteen vastaanottohinnan korotusta edullisempi vaihtoehto. Jos tyhjennysväli on yllä mainittua pidempi, kustannukset nousevat esim. 4 viikon tyhjennysvälillä omakotikiinteistössä 16 € vuodessa verrattuna siihen, että vastaanottohinta nousee. Tämä lisäkustannus puolestaan häviää, kun jätteitä tuodaan halvemmalla vastaanottoon. Kustannussäästöä kiinteistöille tulee perusmaksun käyttöönoton jälkeen vastaanottoon tuotavista kuormista. Sekalaisen jätteen kuorman (n. 250 kg keskimäärin) vastaanottohinta laskee n. 10 € / kuorma, jokainen puutarhajäte- ja puujätekuorma tuo myös tämän hetken hinnoilla 10 €:n säästön. Näin perusmaksun käyttöönoton jälkeen jätehuollon kustannukset laskevat suurimmalla osalla kiinteistöjä. Kesäasuntojen osalta perusmaksu on vastaanottohinnan nostoon verrattuna kalliimpi vaihtoehto, mutta jo yksi sekajätekuorma ja puutarhajätekuorma vastaanottoalueelle toimitettuna tekee perusmaksusta edullisemmän vaihtoehdon.

Kiertokapula Oy esittää jätelautakunta Kolmenkierrolle jätehuollon perusmaksun käyttöönottoa 1.1.2022 alkaen edellä esitetyn mukaisesti.

Hämeenlinnassa 28.04.2020

Matti Niittymäki

Pekka Sahlberg